

*І. І. Гурей,
здобувач ступеня доктора філософії з публічного управління та адміністрування,
асистент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку
Національного університету "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0888-9946>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.6.256

РОЛЬ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

*I. Hurei,
PhD Candidate in Public Administration, Assistant of the Department of Administrative and Financial Management,
Institute of Public Administration, Governance and Professional Development, Lviv Polytechnic National University*

THE ROLE OF INSTRUMENTS OF STATE REGULATION OF THE ECONOMY IN THE FORMATION OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES

Метою цього дослідження було оцінювання значимості інструментів державного регулювання економіки як одного з можливих чинників формування інвестиційного потенціалу підприємств. Встановлено, що органи державної влади можуть та повинні виконувати управлінські впливи на величину інвестиційного потенціалу підприємств, забезпечуючи його зростання. Розроблено послідовність оцінювання впливу інструментів державного регулювання економіки на величину інвестиційного потенціалу підприємств, яка включає такі основні етапи дій: 1) формування вибірки підприємств; 2) оцінювання наявної величини інвестиційного потенціалу для кожного з обраних підприємств; 3) вибір інструментів державного регулювання економіки; 4) визначення для кожного з підприємств очікуваного темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні обраних параметрів державного регулювання економіки; 5) обчислення усереднених за групою досліджуваних підприємств значень темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні кожного з обраних параметрів державного регулювання економіки. Проведений емпіричний аналіз за вибіркою підприємств показав, що із зменшенням базових ставок оподаткування та кредитного відсотка середній темп зростання наявного інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств збільшується. При цьому таке збільшення відбувається із прискоренням. Отже, розглянуті інструменти державного регулювання економіки справляють суттєвий вплив на формування інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств.

One of the main such factors that determine the level of investment activity of enterprises is the available amount of their investment potential. The importance of this factor lies in the fact that even with adequate resource provision of investment activity, its volumes will be low if the investment potential of enterprises is small. Therefore, increasing this potential is one of the main directions of increasing the investment activity of business entities. Considering the importance of the mentioned increase for the economy of the state, it is worth evaluating the role that instruments of state regulation of the economy can play in the formation of the investment potential of enterprises. The purpose of this study is to assess the significance of the instruments of state regulation of the economy as one of the possible factors in the formation of the investment potential of enterprises. It has been established that state authorities can and should exert managerial influence on the amount of investment potential of enterprises, ensuring its growth. A sequence of assessment of the impact of instruments of state regulation of the economy on the investment potential of enterprises has been developed, which includes the following main stages of action: 1) formation of a sample of enterprises; 2) assessment of the available amount of investment potential for each of the selected enterprises; 3) the choice of instruments of state regulation of the economy; 4) determination for each of the enterprises of the expected rate of growth of their investment potential when the selected parameters of the state regulation of the economy are changed; 5) calculation of the values of the growth rate of their investment potential averaged over the group of the studied enterprises when each of the selected parameters of the state regulation of the economy is changed. The conducted empirical analysis of a sample of enterprises showed that with a decrease in basic tax rates and credit interest, the average growth rate of the available investment potential of the enterprises under study increases. At the same time, such an increase occurs with acceleration. Therefore, the considered instruments of state regulation of the economy have a significant impact on the formation of the investment potential of the enterprises under study.

Ключові слова: підприємство, інвестиційний потенціал, формування потенціалу, інвестиційна діяльність, інвестиції, державне регулювання, оподаткування, кредитування.

Key words: enterprise, investment potential, potential formation, investment activity, investments, state regulation, taxation, lending.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Відбудова економіки України потребує, серед іншого, суттєвої активізації інвестиційної діяльності, яку проводять вітчизняні підприємства. При цьому необхідно брати до уваги ту обставину, що рівень інвестиційної активності суб'єктів господарювання визначається низкою чинників. Одним з головних таких чинників є наявна величина інвестиційного потенціалу підприємств. Важливість цього чинника, який безпосередньо впливає на інтенсивність інвестиційного процесу, полягає у тому, що навіть за належного ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності її обсяги будуть низькими, якщо інвестиційний потенціал підприємств є малим. Тому нарощування цього потенціалу є одним з головних на-

прямів підвищення інвестиційної активності суб'єктів підприємництва. Враховуючи значущість зазначеного нарощування для економіки держави, варто оцінити ту роль, яку можуть відігравати інструменти державного регулювання економіки у формуванні інвестиційного потенціалу підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання управління інвестиційною діяльністю підприємств, зокрема на засадах формування та реалізації їх інвестиційного потенціалу, розглядаються у працях багатьох дослідників. Вагомих успіхів у вирішенні цих питань було досягнуто, зокрема, такими вченими, як І. В. Бродюк [1], М. В. Гараєв [2], Ю. М. Дзюрах [3, 4], О. Л. Ворсовський [5], Т. В. Євась [6], І. Ю. Єпіфанова [7], С. О. Заїка [8], Т. Ю. Кучерук [9], В. М. Мацука

[10], Ю. М. Нікольчук, О. О. Лопатовська [11], Н. Ю. Подольчак [12], М. В. Тимоць, Г. І. Стахів [13] та ін. Переліченими науковцями та іншими дослідниками було встановлено основні закономірності утворення інвестиційних можливостей підприємств, виділено чинники такого утворення та запропоновано науково обґрунтовані механізми управління інвестиційним потенціалом суб'єктів підприємництва. Проте на теперішній час не є повністю вирішеним питання оцінювання значущості інструментів державного регулювання економіки для формування інвестиційного потенціалу підприємств. Враховуючи актуальність цього питання, існує необхідність у його подальшому дослідженні.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є оцінювання значимості інструментів державного регулювання економіки як одного з можливих чинників формування інвестиційного потенціалу підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Однею з найважливіших характеристик підприємств є їх економічний потенціал, тобто здатність отримувати певну величину фінансово-економічних результатів господарської діяльності. Водночас, оцінювання та управління зазначеним потенціалом потребують, серед іншого, урахування тієї обставини, що сукупний економічний потенціал підприємств містить низку складових, зокрема, виробничий, збутовий, інноваційний, людський та інші види потенціалу суб'єктів підприємництва. Одним з них є інвестиційний потенціал підприємств, який характеризує здатність суб'єктів підприємницької діяльності залучати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси.

Необхідно відмітити, що інвестиційному потенціалу підприємств є притаманною низка особливостей, до головних з яких доцільно віднести такі:

1) цей потенціал утворюється під впливом великої кількості чинників як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємств. Зокрема, до чинників внутрішнього середовища варто віднести наявні у суб'єктів підприємництва обсяги ресурсів (насамперед, кадрів працівників підприємств, грошових коштів та інших різновидів оборотних активів, основних засобів та ін.); споживчі властивості цих ресурсів (рівень кваліфікації працівників, технічний стан основних засобів тощо); наявні у власників та менеджерів підприємств компетенції стосовно управління підприємницькою діяльністю. Щодо зовнішніх чинників формування інвестиційного потенціалу підприємств, то до них, насамперед, варто віднести параметри кон'юнктури на ринках тієї продукції, яку виготовляють та реалізують підприємства, а також на ринках виробничих та фінансових ресурсів, що використовуються підприємствами у процесі господарської діяльності. Окрім того, важливими чинниками, які справляють вплив на формування інвестиційних можливостей будь-якого підприємства, є ті умови провадження інвестиційної діяльності, які встановлюються органами державної влади та місцевого самоврядування;

2) механізм формування інвестиційного потенціалу є складним та має ієрархічну природу, тобто існує певна ієрархія чинників такого формування. Для прикладу, наявний у державі рівень ставок податків та інших обов'язкових платежів справляє безпосередній вплив на прибутковість тих інвестиційних проєктів, які підприємства потенційно можуть реалізувати. Своєю чергою, ступінь такої прибутковості значною мірою визначає сукупність тих проєктів, які підприємствам доцільно впроваджувати. Зрештою, зазначена сукупність безпосередньо визначає величину інвестиційних ресурсів, які здатне ефективно використовувати те чи інше підприємство;

3) величина інвестиційного потенціалу суб'єктів підприємництва визначається обсягами усіх головних видів потреб цих суб'єктів в інвестиціях. Зокрема, варто виділяти такі види потреб підприємств в інвестиційних ресурсах: інвестиції у розширення обсягів виготовлення тих різновидів продукції, які підприємства вже виготовляють на даний момент часу; інвестиції у розроблення та (або) виробництво нових для підприємств різновидів продукції; інвестиції в оновлення основних засобів підприємств; інвестиції у заходи із забезпечення професійного розвитку працівників підприємств; інвестиції, необхідні для здійснення інших заходів (зокрема, інвестиції в поповнення обігового капіталу підприємств);

4) величина інвестиційного потенціалу будь-якого підприємства не є постійною, їй притаманні зміни, які, своєю чергою, зумовлюються тими змінами, що відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Зокрема, стосовно зовнішнього середовища, то важливими такими змінами є коригування ставок податків та рівня кредитних відсотків;

5) інвестиційний потенціал підприємств повинен визначатися на засадах виконання оптимізаційних розрахунків, оскільки величина цього потенціалу може набувати різних значень, серед яких потрібно обрати найкраще. З цієї метою необхідно застосовувати наперед визначений критерій, враховуючи наявні та майбутні ресурсні та інші обмеження;

6) інвестиційний потенціал суб'єктів господарювання визначається як наявними у них на даний час можливостями стосовно інвестування у свою діяльність, так і перспективами економічного розвитку цих суб'єктів у подальшому. Отже, доцільно виділяти наявний та перспективний (стратегічний) види інвестиційного потенціалу підприємств.

Розглядаючи особливості формування інвестиційного потенціалу підприємств, варто відзначити, що чинники такого формування можуть бути, серед іншого, поділені на ті, що піддаються управлінню та ті, які управлінню не піддаються. Своєю чергою, перша з цих груп чинників за ознакою суб'єктів, які можуть здійснювати вплив на них, містить такі основні їхні групи:

— чинники, на які можуть впливати власники підприємств (зокрема, до таких чинників можна віднести тип дивідендної політики компаній, стратегічні орієнтири їх фінансово-інвестиційної діяльності тощо);

— чинники, на які можуть впливати менеджери підприємств (зокрема, ті параметри фінансово-інвести-

Рис. 1. Механізм впливу застосування інструментів державного регулювання економіки на величину інвестиційного потенціалу підприємства

Джерело: розроблено автором.

ційної діяльності підприємств, встановлення яких належатиме до компетенцій менеджерів);

— чинники, на які можуть впливати органи державної влади та місцевого самоврядування (зокрема, до таких чинників варто віднести параметри податкової та фінансово-кредитної політики).

Таким чином, органи публічної влади можуть та повинні виконувати управлінські впливи на величину інвестиційного потенціалу підприємств, забезпечуючи його зростання. Зазначений вплив повинен передбачати, насамперед, збільшення обсягів інвестицій, які виявляється доцільним вкласти у діяльність суб'єктів підприємництва, а також нарощування їхніх можливостей стосовно фінансового забезпечення власної інвестиційної діяльності (рис. 1). Зокрема, у разі зниження податкового навантаження на прибуток підприємств зростатиме рівень прибутковості запланованих до реалізації цими підприємствами інвестиційних проєктів за величиною чистого прибутку, що, своєю чергою, може призвести до збільшення кількості інвестиційних проєктів, які підприємствам доцільно реалізувати.

Також суттєвий вплив на величину інвестиційного потенціалу підприємств може справляти і зниження ставки кредитного відсотка за довгостроковими позиками. Такий вплив має подвійний характер. З одного боку, зниження ставки кредитного відсотка може призвести до того, що проєкти, які раніше було недоцільно фінансувати за рахунок позик, стають такими, для яких зазначене фінансування виявиться доцільним. З іншого боку, зниження ставки кредит-

ного відсотка позитивно впливає на позикові можливості підприємств, тобто дає можливість узяти більшу величину позикових коштів, забезпечивши при цьому наперед заданий ступінь своєї фінансової стійкості.

Враховуючи викладене вище, послідовність оцінювання впливу інструментів державного регулювання економіки на величину інвестиційного потенціалу підприємств повинна включати такі основні етапи дій:

1) формування вибірки підприємств, які досліджуватимуться;

2) оцінювання для кожного з обраних підприємств наявної величини його інвестиційного потенціалу. Таке оцінювання потребує формування попередньої інвестиційної програми підприємства з подальшим видаленням з її складу тих інвестиційних проєктів, рівень ефективності яких є недостатньо високим, з урахуванням наявних обмежень на обсяги фінансування зазначеної програми. Своєю чергою, таке врахування може призводити до того, що частина запланованих інвестиційних проєктів, які характеризуються достатньо високим прогностичним рівнем економічної ефективності їх реалізації, може бути відхиленою внаслідок нестачі у підприємства необхідних для здійснення цих проєктів обсягів фінансових ресурсів;

3) вибір інструментів державного регулювання економіки. Зокрема, до таких інструментів можна віднести ставку податку на прибуток та пільгове кредитування підприємств;

Таблиця 1. Результати оцінювання впливу обраних чинників зовнішнього середовища на зміну величини інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств

Назви чинників впливу	Середній темп зростання наявного інвестиційного потенціалу підприємств при зменшенні базових значень чинників впливу на, %:							
	0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0
1. Рівень ставки податку на прибуток підприємств	1,011	1,023	1,035	1,050	1,067	1,089	1,121	1,158
2. Середній рівень кредитного відсотка за довгостроковими позиками	1,013	1,027	1,043	1,061	1,081	1,103	1,127	1,166

Джерело: розраховано автором.

4) визначення для кожного з підприємств очікуваного темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні обраних параметрів державного регулювання економіки;

5) обчислення усереднених за групою досліджуваних підприємств значень темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні кожного з обраних параметрів державного регулювання економіки. З цією метою потрібно визначити добуток зазначених темпів за відповідним параметром за досліджуваними підприємствами та частки їх наявного інвестиційного потенціалу у загальній величині наявного потенціалу усіх підприємств, що розглядаються.

З метою практичного застосування описаної послідовності дій нами було сформовано вибірку з тридцяти промислових підприємств. При цьому було обрано два чинника зовнішнього середовища, які справляють вплив на величину інвестиційного потенціалу підприємств, а саме — рівень ставки податку на прибуток підприємств та середній рівень кредитного відсотка за довгостроковими позиками. Перший з цих параметрів належить до безпосередніх інструментів державного регулювання економіки, а другий параметр може бути змінений завдяки певним заходам щодо такого регулювання (зокрема, завдяки наданню підприємствам пільгових кредитів та зниженню облікової ставки Національного банку).

Результати оцінювання впливу обраних чинників зовнішнього середовища на зміну величини інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств представлені у табл. 1.

Як впливає з даних, наведених у табл. 1, із зменшенням базових значень параметрів впливу середній темп зростання наявного інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств збільшується. При цьому таке збільшення відбувається із прискоренням. Особливо сильним є вплив на величину інвестиційного потенціалу зменшення середнього рівня кредитного відсотка за довгостроковими позиками. Отже, розглянуті інструменти державного регулювання економіки справляють суттєвий вплив на формування інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Органи публічної влади можуть та повинні здійснювати управлінські впливи на величину інвестиційного потенціалу підприємств, забезпечуючи його зростання. Зазначений вплив повинен передбачати, насамперед, збільшення обсягів інвестицій, які виявляється доціль-

ним вкласти у діяльність суб'єктів підприємництва, а також нарощування їхніх можливостей стосовно фінансового забезпечення власної інвестиційної діяльності. Зокрема, у разі зниження податкового навантаження на прибуток підприємств зростатиме рівень прибутковості запланованих до реалізації цими підприємствами інвестиційних проєктів за величиною чистого прибутку. Також суттєвий вплив на величину інвестиційного потенціалу підприємств може справляти і зниження ставки кредитного відсотка за довгостроковими позиками.

Послідовність оцінювання впливу інструментів державного регулювання економіки на величину інвестиційного потенціалу підприємств повинна включати такі основні етапи дій: 1) формування вибірки підприємств, які досліджуватимуться; 2) оцінювання для кожного з обраних підприємств наявної величини його інвестиційного потенціалу; 3) вибір інструментів державного регулювання економіки; 4) визначення для кожного з підприємств очікуваного темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні обраних параметрів державного регулювання економіки; 5) обчислення усереднених за групою досліджуваних підприємств значень темпу зростання їх інвестиційного потенціалу при зміні кожного з обраних параметрів державного регулювання економіки.

Проведений емпіричний аналіз за вибіркою вітчизняних промислових підприємств показав, що із зменшенням базових значень ставок оподаткування та кредитного відсотка середній темп зростання наявного інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств збільшується. При цьому таке збільшення відбувається із прискоренням. Особливо сильним є вплив на величину інвестиційного потенціалу зменшення середнього рівня кредитного відсотка за довгостроковими позиками. Отже, розглянуті інструменти державного регулювання економіки справляють суттєвий вплив на формування інвестиційного потенціалу досліджуваних підприємств.

Подальші дослідження повинні, серед іншого, передбачати оцінювання ефективності використання інструментів державного регулювання економіки для забезпечення зростання інвестиційного потенціалу підприємств.

Література:

- Бродюк І.В. Стратегічний аналіз інвестиційного розвитку підприємства. Економіка і держава. 2015. № 4. С. 131—133.
- Гараєв М. В. Інвестиційний потенціал підприємств залізничного транспорту: формування та розвиток. Економіка та держава. 2019. № 7. С. 96—99.

3. Дзюрах Ю. М. Сутність та класифікація інвестицій як фінансово-економічної категорії. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка". — 2022. — № 25 (53). — С. 87—94.

4. Дзюрах Ю. М. Державне регулювання інвестицій у сільському господарстві: зарубіжний досвід та можливості його імплементації в Україні. Ефективність державного управління. 2019. Вип. 1. С. 220—231.

5. Ворсовський О. Л. Теоретико-методичні основи інвестиційного потенціалу підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2007. № 15. С. 8—11.

6. Євась Т. В., Соколовський В. С. Інвестиційна привабливість підприємства та фактори, що на неї впливають. Подільський науковий вісник. 2017. № 2. С. 61—64.

7. Єпіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 14. С. 39—42.

8. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 13 (1). 2015. С. 89—91.

9. Кучерук Т. Ю., Вовк О. М. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2008. № 3. С. 11—15.

10. Мацука В. М. Сучасні тренди іноземного інвестування в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 12. С. 88—94. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1740/1754>

11. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. Innovation and Sustainability. 2023. № 1. С. 164—175.

12. Подольчак Н. Ю., Дзюрах Ю. М. Державне регулювання та розвиток інвестиційної діяльності в сільському господарстві. Львів: "Растр-7", 2021. — 230 с.

13. Тимоць М. В., Стахів Г. І. Фінансові аспекти залучення іноземних інвестицій в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2155/2084>

References:

1. Brodyuk, I. V. (2015), "Strategic analysis of investment development of the enterprise", *Ekonomika taderzhava*, vol. 4, pp. 131—133.

2. Garayev, M. (2019), "Investment potential of the enterprises of a railway transportation: the formation and development", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 7, pp. 96—99.

3. Dziurakh, Yu. M. (2022), "The essence and classification of investments as a financial and economic category", *Scientific notes of the Ostroh Academy National University. Economics series*, vol. 25 (53), pp. 87—94.

4. Dziurakh, Yu. M. (2019), "State regulation of investments in agriculture: foreign experience and possibilities of its implementation in Ukraine", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1, pp. 220—231.

5. Vorsovs'kyj, O. L. (2007), "Theoretical and methodological bases of investment potential of enterprises", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 15, pp. 8—11.

6. Yevas', T. V. and Sokolovs'kyj, V. S. (2017), "Investment attractiveness of the enterprise and the factors that affect it", *Podil's'kyj naukovyj visnyk*, vol. 2, pp. 61—64.

7. Yefimenko, N. A. (2007), "Formation of investment potential at enterprises of the machine-building complex", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 9, pp. 17—21.

8. Zaika, S. O. (2015), "Investment potential of the enterprise and options for its formation", *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*, vol. 13 (1), pp. 89—91.

9. Kucheruk, T. Yu. and Vovk, O. M. (2008), "Economic justification of a comprehensive assessment of the investment potential of the airline", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 3, pp. 11—15.

10. Matsuka, V. M. (2023), "Modern trends of foreign investment in Ukraine", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 12, pp. 88—94, Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1740/1754> (Accessed 25 Feb 2024).

11. Nikolchuk, Yu. M. and Lopatovska, O. O. (2023), "Investment attractiveness of Ukraine: main trends, problems and key vectors of solution", *Innovation and Sustainability*, vol. 1, pp. 164—175.

12. Podolchak N. Yu., Dzhurak Yu. M. (2021), *Derzhavne rehuliuвання ta rozvytok investytsijnoi diial'nosti v sil's'komu hospodarstvi* [State regulation and development of investment activity in agriculture], Raster-7, Lviv, Ukraine.

13. Tymots', M. V. and Stakhiv, H. I. (2023), "Financial aspects of attracting foreign investment in the conditions of martial law", *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 47, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2155/2084> (Accessed 25 Feb 2024).

Стаття надійшла до редакції 08.03.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663